

Universiteit Leiden

Onderwijs- en examenregeling 2009-2010

Hoofdstuk 1 Bacheloropleiding Psychologie

Faculteit der Sociale Wetenschappen

Deze Onderwijs- en examenregeling is opgesteld overeenkomstig artikel 7.13 van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW) en is aangevuld met kwaliteitskenmerken zoals vastgelegd in het kaderdocument Leids universitair register opleidingen.

Inhoud

1. Algemene bepalingen
2. Beschrijving van de opleiding
3. Opbouw van de opleiding
4. Onderwijs
5. Tentamens, examen en vervolgopleiding
6. Vooropleiding en toelating
7. Studiebegeleiding en studieadvies
8. Overgangsbepalingen
9. Slotbepalingen

Bijlagen

Hoofdstuk 1 Algemene bepalingen

Artikel 1.1 Toepasselijkheid van de regeling

Deze regeling is van toepassing op het onderwijs en de examens van de bacheloropleiding psychologie, hierna te noemen: de opleiding.

De opleiding wordt verzorgd door het Instituut Psychologie; dit maakt deel uit van de Faculteit der Sociale Wetenschappen van de Universiteit Leiden, hierna te noemen: de faculteit.

Artikel 1.2 Begripsbepalingen

In deze regeling wordt verstaan onder:

- a. doctoraalprogramma: de opleiding voor het doctoraal examen zoals bedoeld in de WHW;
- b. ECTS: het European Credit Transfer System;
- c. examens: de vaststelling door de examencommissie dat alle tentamens van de tot de opleiding of de propedeutische fase van de opleiding behorende onderwijseenheden met goed gevolg zijn afgelegd (krachtens artikel 7.10 van de wet);
- d. examencommissie: de examencommissie van de opleiding, ingesteld krachtens artikel 7.12 van de wet;
- e. examiner: degene die door de examencommissie wordt aangewezen ten behoeve van het afnemen van tentamens, krachtens artikel 7.12 van de wet;
- f. Leids universitair register opleidingen: het onder verantwoordelijkheid van het College van Bestuur gehouden register¹ van de door de Universiteit Leiden verzorgde opleidingen;
- g. niveau: het niveau van een onderwijseenheid volgens de abstracte structuur zoals omschreven in het kaderdocument Leids universitair register opleidingen¹;
- h. onderwijseenheid: een onderwijseenheid van de opleiding als bedoeld in artikel 7.3 van de wet. De studielast van elke onderwijseenheid wordt uitgedrukt in gehele studiepunten. Aan elke onderwijseenheid is een tentamen verbonden;
- i. praktische oefening: een praktische oefening als bedoeld in artikel 7.13, tweede lid, onder d van de wet, in één van de volgende vormen:
 - het maken van een scriptie,
 - het maken van een werkstuk of een proefontwerp,
 - het uitvoeren van een onderzoekopdracht,
 - het deelnemen aan veldwerk of een excursie,
 - het doorlopen van een stage, of
 - het deelnemen aan een andere onderwijsleeractiviteit die gericht is op het verwerven van bepaalde vaardigheden;
- j. Pre-University College: een onderwijsprogramma van de Universiteit Leiden voor een selecte groep van leerlingen uit de twee hoogste klassen van het VWO;
- k. propedeuse: de propedeutische fase van de opleiding, als onderdeel van de opleiding, en genoemd in artikel 7.8 van de wet;
- l. student: degene die is ingeschreven aan de Universiteit Leiden voor het volgen van het onderwijs en het afleggen van de tentamens en de examens van de opleiding;
- m. studiegids: de papieren en/of digitale gids bevattende specifieke en bindende informatie over de opleiding;
- n. studiepunt: de eenheid waarmee volgens de wet de studielast van een onderwijseenheid wordt uitgedrukt; volgens het ECTS is één studiepunt gelijk aan 28 uren studie;

1. Het kaderdocument Leids universitair register opleidingen is te vinden op www.onderwijs.leidenuniv.nl

- o. tentamen: een onderzoek naar de kennis, het inzicht en de vaardigheden van de student met betrekking tot een bepaalde onderwijseenheid, alsmede de beoordeling van de uitkomsten van dat onderzoek (krachtens artikel 7.10 van de wet) door ten minste één daartoe aangewezen examinator;
- p. werkdag: maandag tot en met vrijdag, met uitzondering van de erkende feestdagen;
- q. de wet: de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW).

De overige begrippen hebben de betekenis die de wet daaraan toekent.

Artikel 1.3 Gedragscode ICT en Onderwijs

Op het onderwijs van de opleiding zijn de regels zoals vastgelegd in de Gedragscode ICT en Onderwijs² van toepassing.

2. De Gedragscode docenten en studenten binnen ICT en onderwijs is vastgesteld door het College van Bestuur op 26 mei 2005 en is te vinden op www.reglementen.leidenuniv.nl.

Hoofdstuk 2 Beschrijving van de opleiding

Artikel 2.1 Doel van de opleiding

Doel van de opleiding is:

- kennis, vaardigheid en inzicht op het gebied van psychologie verkrijgen (art. 2.3),
- academische vorming (art. 2.3),
- voorbereiding op een verdere studieloopbaan, in het bijzonder in de masteropleiding(en) psychologie,
- een zekere mate van voorbereiding op een maatschappelijke loopbaan (art. 2.3).

Artikel 2.2 Varianten binnen de opleiding

[Niet van toepassing voor cohort 2009-2010, voor mami-varianten van voorgaande jaren zij verwezen naar de OER van 2006-2007]

Artikel 2.3 Eindkwalificaties

Afgestudeerden van de opleiding hebben de volgende eindkwalificaties:

- De opleiding is gericht op het bereiken van een hoog academisch niveau van de individuele studenten met betrekking tot de volgende vaardigheden:
 - *studeervaardigheden*: planmatig werken, ICT-gebruik, beheersing van Engels, bestuderen van teksten;
 - *academische vaardigheden*: analyseren, conceptualiseren, redeneren; problemen stellen en (mee helpen) oplossen; opzetten, uitvoeren, verslaan, beoordelen van (eenvoudig) onderzoek; systematisch zoeken en selecteren van literatuur; op academisch niveau mondeling en schriftelijk presenteren; beoordelen van eigen en andermans werk; reflecteren op het vak en het werk van beoefenaars;
 - *algemene professionele vaardigheden*: discussiëren, argumenteren; samenwerken, projectmatig werken; observeren; gespreksvoering.
- De student kan met dit niveau het volgende:
 - beschikt over een algemene oriëntatie in de psychologie en haar deelgebieden, alsmede over de globale historische en filosofische achtergronden en grondslagen van het vak;
 - is in staat problemen te analyseren en te conceptualiseren, daarover mondeling en schriftelijk te rapporteren, zowel aan vakgenoten als aan een breder publiek;
 - is in staat eenvoudig psychologisch onderzoek op te zetten, uit te voeren, en te verslaan;
 - beschikt over methodologische kennis;
 - is in staat psychologisch onderzoek en vakliteratuur van gemiddeld niveau te begrijpen en te beoordelen; en beschikt hiertoe over de onderzoeksmethodische en -technische vaardigheden die in de psychologie gemiddeld gebruikelijk zijn;
 - heeft besef van de ethische denk- en handelwijzen behorend bij een wetenschappelijke attitude en heeft kennis van de ethische denk- en handelwijzen op het terrein waar psychologen werkzaam zijn;
 - beschikt over voldoende kennis en vaardigheden van (een) deelgebied(en) om: *ofwel* in principe toegelaten te kunnen worden tot een master-opleiding binnen de psychologie, *ofwel* een beroep te kunnen uitoefenen op een breed terrein waarop bachelors in de psychologie werkzaam kunnen zijn.

Artikel 2.4 Inrichting van de opleiding

De opleiding wordt zowel voltijds als in deeltijd verzorgd.

De deeltijdvorm wordt overdag verzorgd met uitzondering van verplichte onderwijseenheden, die ook in de avond aangeboden worden.

Artikel 2.5 Studielast

De opleiding heeft een studielast van 180 studiepunten. De propedeutische fase heeft een studielast van 60 studiepunten en is een integraal onderdeel van de opleiding.

Artikel 2.6 Uniforme jaarindeling

Het cursorisch onderwijs van de opleiding is ingericht volgens de uniforme semesterindeling, met inbegrip van een aantal afwijkingen zoals goedgekeurd door het Faculteitsbestuur³.

Artikel 2.7 Voertaal

Met inachtneming van de Gedragscode voertaal⁴ zijn de voertalen binnen de opleiding: Nederlands en Engels.

Artikel 2.8 Examens van de opleiding

2.8.1 In de opleiding kunnen de volgende examens worden afgelegd:

- a. het propedeutisch examen
- b. het bachelorexamen

2.8.2 Alvorens het bachelorexamen afgelegd kan worden, dient het propedeutisch examen met goed gevolg te zijn afgelegd.

Artikel 2.9 Kwaliteit

De opleiding voldoet aan de kwaliteitseisen die op nationaal en internationaal niveau aan opleidingen worden gesteld. Ook voldoet de opleiding aan de kwaliteitsstandaarden voor het onderwijs die zijn vastgelegd in het kaderdocument Leids universitair register opleidingen.

³ De uniforme semesterindeling is, inclusief de toelichting hierop, op 14 oktober 2004 vastgesteld door het College van Bestuur.

⁴ De Gedragscode voertaal is op 11 juli 2002 vastgesteld door het College van Bestuur en is te vinden op www.reglementen.leidenuniv.nl.

Hoofdstuk 3 Opbouw van de opleiding

Artikel 3.1 Keuzevrijheid

- 3.1.1 De opleiding omvat verplichte onderwijseenheden aangeboden door het instituut psychologie met een studielast voor het eerste jaar van 60 studiepunten, voor het tweede jaar en derde jaar tezamen van 90 studiepunten.
- 3.1.2 Naast de verplichte onderwijseenheden kiest de student in het tweede en derde jaar van de opleiding – onder goedkeuring van de examencommissie – onderwijseenheden met een studielast van 30 studiepunten.
- 3.1.3 De keuze van de onderwijseenheden behoeft de goedkeuring van de examencommissie. Bij de beoordeling van de keuze van de student baseert de examencommissie zich uitsluitend op de samenhang, het niveau van het gekozen pakket en de overlap tussen vakken in het pakket en de overige onderwijseenheden van het programma van de student. Deze goedkeuring is niet vereist indien het minorprogramma's met een omvang van 30 studiepunten betreft die als zodanig zijn opgenomen in het Leids universitair register opleidingen.
- 3.1.4 Binnen de 30 studiepunten vrije keuze onderwijseenheden dienen ten minste 5 studiepunten voor onderwijseenheden van niveau⁵ 300 te zijn.
- 3.1.5 In afwijking van het gestelde in artikel 3.1.3 kunnen de volgende minoren niet worden gekozen omdat de inhoud geheel of gedeeltelijk overeenkomt met verplichte onderwijseenheden van de opleiding:
- Mind and Brain
 - Dynamiek van groepen en besluitvorming
 - Psychologie van gezondheid en ziekte
 - Ontwikkeling van baby tot jong-volwassene
- 3.1.6 Naast de aan deze universiteit gedoeerde onderwijseenheden komen voor de vrije keuzeruimte- onder goedkeuring van de examencommissie- onderwijseenheden verzorgd door een andere Nederlandse of een buitenlandse universiteit dan wel van een bekostigde of aangewezen Nederlandse instelling voor hoger beroepsonderwijs in aanmerking.

Artikel 3.2 Afstudeerrichtingen

(niet van toepassing)

Artikel 3.3 Major-minorvarianten

[Niet van toepassing voor cohort 2009-2010, voor mami-varianten van voorgaande jaren zij verwezen naar de OER van 2006-2007]

Artikel 3.4 Afstudeerrichtingen binnen de major

(niet van toepassing)

⁵ Conform de 'abstracte structuur' als omschreven in het Kaderdocument Leids register van opleidingen

Hoofdstuk 4 Onderwijsprogramma

Artikel 4.1 Propedeuse

4.1.1 De onderwijseenheden van het onderwijsprogramma van de propedeuse zijn benoemd in de bijlage 1. Per onderwijseenheid is de studielast (in studiepunten) en het niveau vermeld.

In de studiegids (e-studiegids) worden de inhoud, de onderwijsvorm van de onderwijseenheden en de onderwijsdoelstellingen van het onderwijsprogramma van de propedeuse nader omschreven.

Artikel 4.2 Verplichte onderwijseenheden in het tweede en derde jaar

4.2.1 De verplichte onderwijseenheden in de postpropedeutische fase met een omvang van 90 studiepunten zijn benoemd in bijlage 1. Per onderwijseenheid is de studielast (in studiepunten) en het niveau vermeld.

4.2.2 In de studiegids worden de inhoud, de onderwijsvorm van de verplichte onderwijseenheden en de onderwijsdoelstellingen in de postpropedeutische fase van het programma nader omschreven.

Artikel 4.3 Praktische oefeningen

Bij elk van de in de bijlage 1 vermelde onderwijseenheden is aangegeven welke onderwijseenheden praktische oefeningen omvatten. In de studiegids is de aard en de omvang van de werkzaamheden van de student aangegeven, alsmede of deelneming aan die praktische oefeningen verplicht is met het oog op de toelating tot het afleggen van het desbetreffende tentamen. Dit behoudens de bevoegdheid van de examencommissie om vrijstelling van die verplichting te verlenen, al dan niet onder oplegging van vervangende eisen.

Artikel 4.4 Deelname aan een onderwijseenheid

Deelname aan een onderwijseenheid vindt plaats in de volgorde van inschrijving, met dien verstande dat bij tijdige inschrijving voor de bij de opleiding ingeschreven studenten plaatsing gegarandeerd is bij de onderwijseenheden die behoren tot het verplichte deel van hun opleiding. In de Nadere Regels en Richtlijnen is de aanmeldprocedure vermeld. Deelname aan niet verplichte eenheden is voorbehouden aan studenten die zich daarvoor hebben ingeschreven. Indien er sprake is van beperkte capaciteit van niet verplichte eenheden, hebben studenten die ingeschreven staan als bachelor student psychologie aan de Universiteit Leiden voorrang.

Artikel 4.5 Bachelorproject

In de studiegids staan omvang en studielast van de bachelorproject beschreven; daarbij zijn de normen vermeld waaraan het werkstuk moet voldoen en de gang van zaken rond de begeleiding.

Hoofdstuk 5 Tentamens, examen en vervolgopleiding

Artikel 5.1 Tentamengelegenheid

- 5.1.1 Ten minste twee maal per studiejaar wordt voor elke onderwijsseenheid de gelegenheid geboden tot het afleggen van een tentamen. Studenten kunnen alleen deelnemen aan een tentamen indien zij zich vooraf hebben ingeschreven voor dit tentamen. De inschrijfgeregeling voor tentamens staat vermeld in de Nadere Regels en Richtlijnen.
- 5.1.2 Indien een onderwijsseenheid een praktische oefening omvat, dan kan deelneming aan een tentamen als bedoeld in 5.1.1 uitsluitend open staan voor degene die met goed gevolg aan de praktische oefening heeft deelgenomen, behoudens de bevoegdheid van de examencommissie om anders te besluiten.
- 5.1.3 Conform artikel 7.13, tweede lid sub h van de wet zijn in de studiegids de tentamendata opgenomen.

Artikel 5.2 Verplichte volgorde

- 5.2.1 Aan de volgende onderwijsseenheden kan pas worden deelgenomen nadat aan de tentamens van de daarbij vermelde onderwijsseenheden met goed gevolg is deelgenomen:

- Multivariate data-analyse: na behalen van Inleiding in de Methoden en Technieken en Toetsende Statistiek;
- Psychometrie: na behalen van een van de M&T vakken uit de propedeuse.;
- Biopsychopathology and Psychopharmacology: na behalen van Persoonlijkheids, Klinische en Gezondheidspsychologie (PKG).
- Psychology of Abnormal Behaviour: na behalen van PKG.
- Seksuologie: na behalen van PKG;
- Cultural Aspects of Health and Health Care: na behalen van PKG;
- Child and Adolescent Psychiatry: Introduction: na behalen van Ontwikkelingspsychopathologie;

Aan de volgende onderwijsseenheden kan pas worden deelgenomen nadat de propedeuse is behaald en nadat aan de vermelde onderwijsseenheden met goed gevolg is deelgenomen:

- Beoordeling en Beïnvloeding: na behalen van Groepsdynamica;
- Cognitief-intellectuele Ontwikkeling: na behalen van Ontwikkelingspsychopathologie;
- Cognitieve Ergonomie: na behalen van Aandacht: Theorie en Praktijk;
- Cognitieve Neurowetenschap: na behalen van Aandacht: Theorie en Praktijk;
- Coöperatie en Conflict: na behalen van Groepsdynamica;
- Culture and Diversity at Work: na behalen van Groepsdynamica;
- Gezondheidspsychologie: na behalen van Stress, Gezondheid en Ziekte;
- Klinische Neuropsychologie
- Psychopathologie, Diagnostiek en Behandeling: na behalen van Stress, Gezondheid en Ziekte;
- Sociaal-emotionele Ontwikkeling: na behalen van Ontwikkelingspsychopathologie;
- Veldonderzoek: na behalen van Psychometrie en Multivariate Data-analyse.
- Bachelorproject: na behalen van Multivariate Data-analyse.

- 5.2.2 Met inachtneming van het in artikel 5.2.1 gestelde kan aan de tentamens van onderwijsseenheden uit het tweede of het derde jaar worden deelgenomen voordat het propedeutisch examen is behaald.

Artikel 5.3 Vorm van de tentamens

- 5.3.1 In de studiegids staat vermeld of het tentamen van een onderwijseenheid schriftelijk, mondeling of met behulp van een vaardigheidstest wordt afgelegd.
- 5.3.2 In bijzondere gevallen kan op verzoek van de student de examencommissie toestaan dat een tentamen op een andere wijze wordt afgelegd dan in de studiegids is vastgelegd.
- 5.3.3 Aan studenten met een functiebeperking wordt, zoveel als redelijkerwijs mogelijk en indien niet in strijd met de onderwijsdoelstellingen, de gelegenheid geboden de tentamens op een aan hun individuele handicap aangepaste wijze af te leggen. De examencommissie wint zo nodig deskundig advies in alvorens te beslissen. Specificaties en procedures zijn te vinden in de Nadere Regels en Richtlijnen.
- 5.3.4 De tentaminering vindt plaats in het Nederlands of, met inachtneming van de Gedragscode voertaal, in het Engels.
- 5.3.5 Er vindt een individuele beoordeling plaats in geval van presentaties, onderzoek, verslagen of andere onderwijsprestaties die in groepsverband worden verricht.
- 5.3.6 In de Nadere Regels en Richtlijnen zijn de regels met betrekking tot de tentamenaanmelding opgenomen.
- 5.3.7 Iedere onderwijseenheid wordt afgesloten met een cijfermatige beoordeling (1-10) of bij uitzondering met onvoldoende/voldoende. In de Nadere Regels en Richtlijnen zijn de afrondingsregels opgenomen.

Artikel 5.4 Mondelinge tentamens

- 5.4.1 Mondeling wordt niet meer dan één persoon tegelijk getentamineerd, tenzij de examencommissie anders heeft bepaald.
- 5.4.2 Niet van toepassing..
- 5.4.3 Het mondeling afnemen van een tentamen is openbaar, tenzij de examencommissie of de desbetreffende examinerator in een bijzonder geval anders heeft bepaald, dan wel de student daartegen bezwaar heeft gemaakt.

Artikel 5.5 Fraude, regels examencommissie

- 5.5.1 Conform artikel 7.12, lid 4 van de wet heeft de examencommissie in de Nadere Regels en Richtlijnen voor de Examens de maatregelen vastgelegd in geval van fraude, waaronder begrepen het plegen van plagiaat.
- 5.5.2 Conform artikel 7.12, vierde lid, van de wet stelt de examencommissie regels vast met betrekking tot de goede gang van zaken tijdens de tentamens en met betrekking tot de in dat verband te nemen maatregelen. Zij draagt er zorg voor dat het recht van de student om beroep in te stellen tegen beslissingen van de examencommissie of de examineratoren is gewaarborgd; daartoe stelt zij ten minste regels vast met betrekking tot
- de verstrekking van kopieën van beoordeeld schriftelijk werk;
 - de waarborging van de rechtszekerheid bij mondeling afgenomen tentamens, bij voorbeeld door deze te registreren of door een tweede examinerator te laten bijwonen.

Artikel 5.6 Oordeel

- 5.6.1 De examinerator stelt terstond na het afnemen van een mondeling tentamen het oordeel vast en reikt de student een desbetreffende schriftelijke verklaring uit.

- 5.6.2 Binnen vijftien werkdagen na de dag waarop dit is afgenomen stelt de examinator het oordeel over een schriftelijk of op andere wijze afgenomen tentamen vast en verschaft de administratie van de opleiding de nodige gegevens ten behoeve van de uitreiking van het schriftelijk bewijsstuk van het oordeel aan de student.
- 5.6.3 Wanneer niet aan de in 5.6.2 vermelde termijn van vijftien werkdagen kan worden voldaan, dan wordt de student hiervan op de hoogte gesteld binnen deze termijn. Tevens wordt de dan geldende procedure aan de student mede gedeeld.
- 5.6.4 Op de schriftelijke of digitale verklaring van het oordeel over een tentamen wordt de student gewezen op het inzage-recht bedoeld in artikel 5.8 en op de bezwaarprocedure.

Artikel 5.7 Geldigheidsduur

- 5.7.1 Het propedeutisch examen heeft een onbeperkte geldigheidsduur.
- 5.7.2 De examencommissie kan voor elke onderwijseenheid van de opleiding waarvan het tentamen langer dan 8 jaar geleden is behaald, een aanvullend dan wel vervangend tentamen opleggen. De examencommissie toetst de verjaringstermijn bij het aanvragen /afleggen van het bachelorexamen.

Artikel 5.8 Inzagerecht en nabespreking

- 5.8.1 Gedurende ten minste dertig dagen direct na de bekendmaking van de uitslag van een schriftelijk tentamen heeft de student recht op inzage in zijn/haar beoordeeld werk.
- 5.8.2 Gedurende de in het eerste lid genoemde termijn kan kennis worden genomen van de vragen en opdrachten van het desbetreffende tentamen, alsmede zo mogelijk van de normen aan de hand waarvan de beoordeling heeft plaatsgevonden.
- 5.8.3 Op verzoek van de student vindt een nabespreking plaats. Deze mogelijkheid wordt tegelijkertijd met de uitslag van het tentamen bekend gemaakt.
- 5.8.4 De examencommissie heeft de bevoegdheid te bepalen of de nabespreking collectief dan wel individueel plaatsvindt.
- 5.8.5 De nabespreking geschiedt op een door de examencommissie te bepalen plaats en tijdstip.
- 5.8.6 Indien de betrokkene aantoonbaar door overmacht verhinderd te zijn of te zijn geweest voor de nabespreking bedoeld in 5.8.5, dan wordt hem/haar een andere gelegenheid geboden, zo mogelijk binnen de in het eerste lid genoemde termijn.

Artikel 5.9 Vrijstelling van tentamens en/of praktische oefeningen

- 5.9.1 De examencommissie kan de student op diens verzoek, gehoord de desbetreffende examinator, vrijstelling verlenen van het afleggen van één of meer tentamens of van deelneming aan praktische oefeningen, indien de student:
- een qua inhoud en niveau overeenkomstige onderwijseenheid van een universitaire of hogere beroepsopleiding heeft voltooid, dan wel
 - aantoonbaar door werk- of beroepservaring over voldoende kennis en vaardigheden te beschikken met betrekking tot de desbetreffende onderwijseenheid, dan wel
 - met goed gevolg het Pre-University College heeft voltooid; de examencommissie bepaalt in dit geval voor welke onderwijseenheid of welke onderwijseenheden vrijstelling wordt verleend.
 - Voor het afsluitende bachelorproject wordt geen vrijstelling verleend.
- 5.9.2 Indien het onderwijseenheden van de minor betreft neemt de verantwoordelijke examencommissie pas een beslissing over het al dan niet verlenen van een vrijstelling nadat de examencommissie van de opleiding die de minor verzorgt is gehoord. Studiepunten van onderwijseenheden kunnen maar één keer meetellen voor het bachelordiploma psychologie.

Artikel 5.10 Examen

- 5.10.1 De examencommissie stelt de uitslag van het examen vast, zodra de student voldoende bewijzen overlegt van door hem/haar behaalde tentamens. De student dient hiertoe een aanvraag in te dienen bij het Instituutsbureau Psychologie (Onderwijsbalie Psychologie).
- 5.10.2 Alvorens de uitslag van het examen vast te stellen kan de examencommissie zelf een onderzoek instellen om te beoordelen of de student voldoet aan de eindtermen van de opleiding.
- 5.10.3 Het bachelorexamen kan tweemaal per studiejaar plaatsvinden.

Artikel 5.11 Graadverlening

- 5.11.1 Aan degene die het examen met goed gevolg heeft afgelegd, wordt de graad Bachelor in de Psychologie verleend met de toevoeging *of Science*.
- 5.11.2 De verleende graad wordt op het getuigschrift van het examen aangetekend.
- 5.11.3 Aan het diploma wordt een supplement toegevoegd dat voldoet aan de richtlijnen van de wet en aan de richtlijnen zoals vastgelegd in het kaderdocument Leids universitair register opleidingen.

Artikel 5.12 Vervolgopleiding

- 5.12.1 Degene aan wie de graad Bachelor is verleend op grond van het examen binnen de bacheloropleiding Psychologie in Leiden, heeft voldaan aan de toelatingseis van de eenjarige MSc Psychology (CROHO 66604) aan de Universiteit Leiden.
- 5.12.2 De specialisaties binnen de MSc psychology en de RM Psychology kunnen eisen stellen aan de gevolgde verdiepingscursussen binnen de bacheloropleiding. Deze zijn vermeld in de onderwijs- en examenregeling van de betreffende masteropleiding psychologie.

Hoofdstuk 6 Vooropleiding en toelating tot de opleiding

Paragraaf 6.1 Rechtstreekse toegang

Artikel 6.1 Rechtstreekse toegang

Voor de bepalingen omtrent de rechtstreekse toegang tot de opleiding wordt verwezen naar de artikelen 7.24 en 7.25 van de wet.

Paragraaf 6.2 Niet-rechtstreekse toelating

Artikel 6.2 Vervangende eisen deficiënties

6.2.1 Deficiënties in de vooropleiding in de vakken Nederlands en Wiskunde A1 worden weggenomen door het afleggen van desbetreffende toetsen op het niveau van het vereiste VWO-eindexamenprofiel.

6.2.2 De examencommissie bepaalt de wijze waarop de toetsen worden afgenomen.

6.2.3 Voor aanvang van de cursus Inleiding in de Methoden en Technieken vindt een toets plaats van het wiskundeniveau van de studenten. Indien een deficiëntie ten aanzien van de wiskunde wordt geconstateerd, wordt de cursus uitgebreid met aanvullend wiskundeonderwijs en toetsing hiervan. Studenten met een vooropleiding waaruit een voldoende niveau blijkt worden vrijgesteld van het afleggen van de voortoets. Zolang een student de wiskundetoets van het aanvullend onderwijs niet heeft gehaald, kan hij geen tentamens afleggen in de cursussen: Inleiding in de Methoden en Technieken, Toetsende Statistiek, Experimenteel en Correlationeel Onderzoek.

6.2.4 Studenten met de volgende vooropleidingen worden in ieder geval vrijgesteld van het afleggen van de voortoets:

- VWO met wiskunde
- Havo-profielen EM, NT en NG (eindcijfer wiskunde 6 of hoger), Havo-profiel CM (alleen indien wiskunde a1,2 is gedaan via vrije ruimte en eindcijfer 6 of hoger is)
- Havo-wiskunde A of B oude stijl (eindcijfer wiskunde 6 of hoger)

Artikel 6.3 Nederlandse taal

6.3.1 Bezitters van een buiten Nederland afgegeven diploma kunnen voldoen aan de eis inzake voldoende beheersing van de Nederlandse taal door het met goed gevolg afleggen van het examen niveau 3 van de cursus Nederlands als tweede taal, georganiseerd door de Universiteit Leiden.

6.3.2 De examencommissie kan in bijzondere gevallen vrijstelling verlenen van het onder 6.3.1 bedoelde examen.

Artikel 6.4 Gelijkwaardige vooropleiding

Degene die niet in het bezit is van een VWO-diploma maar niettemin krachtens de wet kan worden ingeschreven, kan een toets worden opgelegd in de vakken, genoemd in artikel 6.2 op het niveau van het Vwo-eindexamen, profiel Cultuur en Maatschappij.

Artikel 6.5 Colloquium Doctum

Het toelatingsonderzoek, bedoeld in artikel 7.29 van de wet, heeft betrekking op de volgende vakken op het daarbij vermelde niveau:

Engels	Vwo-niveau
Wiskunde	Vwo-niveau Cultuur en Maatschappij, wiskunde A1
Biologie	Vwo-niveau Natuur en Gezondheid

Hoofdstuk 7 Studiebegeleiding en studieadvies

Artikel 7.1 Studievoortgangadministratie

- 7.1.1 De opleiding registreert de individuele studieresultaten van de studenten.
- 7.1.2 De opleiding verschaft elke student ten minste 1 keer per jaar een overzicht van de door hem/haar behaalde studieresultaten.
- 7.1.3 Indien, naar het inzicht van de opleiding, de student ernstige studievertraging oploopt ten opzichte van de nominale studievoortgang, attendeert de opleiding de student op de mogelijkheid ondersteuning te krijgen bij het opstellen van een studieplan.

Artikel 7.2 Introductie en begeleiding

- 7.2.1 De opleiding draagt zorg voor de introductie en de studiebegeleiding van de studenten die voor de opleiding zijn ingeschreven, mede ten behoeve van hun oriëntatie op mogelijke studiewegen in en buiten de opleiding.
- 7.2.2 De opleiding biedt de student de mogelijkheid minimaal éénmaal per jaar met een tutor, een mentor of de studieadviseur de studievoortgang te bespreken.

Artikel 7.3 Studieadvies eerste jaar

- 7.3.1 In het jaar van zijn of haar eerste inschrijving krijgt elke student een schriftelijk advies over de voortzetting van zijn of haar opleiding. Voor informatie over het aantal malen dat en de tijdstippen waarop dit gebeurt, alsmede de consequenties die daaraan verbonden worden of kunnen worden verbonden, wordt verwezen naar de Regeling bindend studieadvies Universiteit Leiden zoals die geldt in het betrokken studiejaar en naar het tweede lid van dit artikel.
- 7.3.2 De voltijdstudent ontvangt een bindend negatief advies indien hij/zij na het eerste jaar van inschrijving minder dan tweederde van de studiepunten van de propedeuse heeft behaald, te weten 40 EC. Indien een student niet één van de cursussen Inleiding in de Methoden en Technieken, Toetsende Statistiek of Experimenteel en Correlationeel Onderzoek met een voldoende afrondt, ontvangt hij eveneens een bindend negatief advies. Een student die na het eerste studiejaar een positief advies heeft gekregen, ontvangt alsnog een bindend negatief advies als hij de propedeuse niet in twee studiejaar heeft afgerond.
- 7.3.3 De deeltijdstudent ontvangt een bindend negatief advies indien hij/zij na het tweede jaar van inschrijving minder dan tweederde van de studiepunten van de propedeuse behaalt, te weten 40 ECTS. Indien een student niet één van de cursussen Inleiding in de Methoden en Technieken, Toetsende Statistiek of Experimenteel en Correlationeel Onderzoek met een voldoende afrondt, ontvangt hij eveneens een bindend negatief advies. Een student die na het tweede studiejaar een positief advies heeft gekregen, ontvangt alsnog een bindend negatief advies als hij de propedeuse niet in drie studiejaar heeft afgerond.
- 7.3.4 De studieadviezen worden uitgebracht onder verantwoordelijkheid van de examencommissie van de opleiding.
- 7.3.5 Niet van toepassing..
- 7.3.6 Desgevraagd krijgt de student een mondelinge toelichting op het advies en informatie over de voortzetting van zijn/haar studie binnen of buiten de faculteit en over eventuele andere opleidingsmogelijkheden.

Artikel 7.4 Topsport

Aan studenten die topsport bedrijven wordt de gelegenheid geboden hun studie zoveel als redelijkerwijs mogelijk is aan de eisen van hun sportieve bezigheden aan te passen. Om vast te stellen wie tot deze categorie behoren hanteert de opleiding de richtlijnen van het College van Bestuur.

Artikel 7.5 Duurzame functiestoornis

Aan studenten met een handicap of met een chronische ziekte wordt de gelegenheid geboden hun studie, zoveel als redelijkerwijs mogelijk is, aan de beperkingen die de functiestoornis met zich meebrengt aan te passen. In de Nadere Regels en Richtlijnen zijn de desbetreffende procedures opgenomen.

Hoofdstuk 8 Overgangsbepalingen

Artikel 8.1 Einddatum doctoraal

8.1.1 (*niet van toepassing*)

8.1.2 Het doctoraal examen kan worden afgelegd tot uiterlijk 1 september 2010. Indien onderwijsseenheden van het doctoraalprogramma niet meer worden aangeboden, dan zal de examencommissie onderwijsseenheden aanwijzen die in de plaats komen van die onderwijsseenheden. Zo nodig worden onderwijsseenheden aangewezen die door een andere instelling worden aangeboden.

8.1.3 Niet van toepassing

Artikel 8.2 Overstap van doctoraalprogramma naar bacheloropleiding

Studenten die zich voorbereiden op het doctoraal examen kunnen in door de examencommissie te bepalen gevallen en onder door de examencommissie vast te stellen voorwaarden overstappen naar de bacheloropleiding. Deze voorwaarden worden gesteld met het doel de gestelde eindtermen en het beoogde civiele effect van het bachelordiploma te waarborgen. Daarbij zal worden getracht studievertraging zoveel mogelijk te beperken.

Artikel 8.3 Vervangende eisen 'oude stijl'-vwo

Voor de bezitter van een VWO-diploma, dat is behaald volgens de op 31 juli 1998 geldende en krachtens de Wet op het voortgezet onderwijs vastgestelde voorschriften worden deficiënties in het hierna genoemde vak vervuld door het afleggen van de desbetreffende toetsen op het niveau van het Vwo-eindexamen:
-Wiskunde A,1.

Hoofdstuk 9 Slotbepalingen

Artikel 9.1 Wijziging

- 9.1.1 Wijzigingen van deze regeling worden door het faculteitsbestuur na voorafgaande instemming van de faculteitsraad bij afzonderlijk besluit vastgesteld.
- 9.1.2 Wijzigingen in deze regeling die van toepassing zijn voor een bepaald studiejaar moeten voor de aanvang van dat studiejaar zijn vastgesteld en op de daarvoor bepaalde wijze zijn gepubliceerd. Hiervan kan uitsluitend worden afgeweken als een snellere invoering van een wijziging strikt noodzakelijk is en als daarbij de belangen van de studenten redelijkerwijs niet worden geschaad.
- 9.1.3 Een wijziging kan niet ten nadele van studenten van invloed zijn op enige beslissing welke krachtens deze regeling door de examencommissie is genomen ten aanzien van een student.

Artikel 9.2 Bekendmaking

- 9.2.1 De opleiding draagt zorg voor een passende bekendmaking van deze regeling en van de regels en richtlijnen die door de examencommissie zijn vastgesteld, alsmede van elke wijziging van deze stukken.
- 9.2.2 Indien de regels en richtlijnen die door de examencommissie zijn vastgesteld voor de major ten dele afwijken van die van de minor dan dient de student daar in de regelingen op gewezen te worden.

Artikel 9.3 Inwerkingtreding

Deze regeling treedt in werking op 1 september 2009.

Bijlage1 - De cursussen van de opleiding

Voor de studieonderdelen met de vermelding praktische oefening kan een aanwezigheidsverplichting gelden. Dit staat vermeld in de cursusbeschrijving van het studieonderdeel in de e-studiegids. De beoordeling van deze onderdelen bestaat uit het met goed gevolg afronden van de praktische oefeningen, de praktische of werkgroepopdrachten, gevoegd bij het met goed gevolg voltooien van de scriptie resp. het afleggen van het tentamen. Tijdens de hoorcolleges kan informatie worden gegeven die getoetst wordt in het tentamen. Indien dit het geval is, wordt dit in de e-studiegids vermeld. De toetsvormen staan eveneens beschreven in de e-studiegids.

Art. 1- De propedeuse omvat de volgende onderdelen, in totaal 60 studiepunten (ects):

Vak	Niveau	Prakt. Oef.	studiepunten
Tutoraat academische vaardigheden, incl. 8 proefpersoonuren	100	Ja	5 studiepunten
Inleiding in de Psychologie	100	Ja	5 studiepunten
Geschiedenis van de Psychologie	100		5 studiepunten
Psychologie en Wetenschap	100	Ja	5 studiepunten
Inleiding in de Methoden en Technieken	100	Ja	5 studiepunten
Toetsende Statistiek	100	Ja	5 studiepunten
Experimenteel en Correlationeel Onderzoek	200	Ja	5 studiepunten
Sociale en Organisationspsychologie	200		5 studiepunten
Cognitieve Psychologie	200	Ja	5 studiepunten
Bio- en Neuropsychologie	200	Ja	5 studiepunten
Persoonlijkeids-, Klinische - en Gezondheidspsychologie	200	Ja	5 studiepunten
Ontwikkelings- en Onderwijspsychologie	200	Ja	5 studiepunten

Art. 2.a- De postpropedeutische fase

De postpropedeutische fase omvat de volgende onderdelen, in totaal 60 studiepunten:

Vak	Niveau	Prakt. Oef.	studiepunten
Psychometrie	200	Ja	5
Psychodiagnostiek	200	Ja	5
Interpersoonlijke beroepsvaardigheden	200	Ja	5
Multivariate data-analyse	300	Ja	5
Stress, Gezondheid en Ziekte	300	Ja	5
Ontwikkelingspsychopathologie	300	Ja	5
Groepsdynamica	300	Ja	5
Aandacht: theorie en praktijk	300	Ja	5
Bachelorproject	400	Ja	20

Art. 2.b. De student volgt in totaal tenminste 30 ec aan verdiepingscursussen en keuzevakken binnen de opleiding psychologie, waarvan tenminste 5 ec op niveau 400. De opleiding biedt de volgende verdiepingscursussen en keuzevakken aan binnen psychologie:

Vak	Niveau	Prakt. Oef.	studiepunten
Biopsychopathology and Psychopharmacology	300		5
Cultural Aspects of Health and Health Care	300		5
Psychology of Abnormal Behaviour	300		5
Seksuologie	300		5
Consciousness	300		5
Culture and Diversity at Work	300		5
Emotion and Cognition	300		5
Neurocognitie en Kunstmatige Intelligentie	300		5
Psychologie van de Consument	300		5
Child and Adolescent Psychiatry: Introduction	300		5

S&O: Beoordeling en Beïnvloeding	400	Ja	10
S&O: Coöperatie en Conflict	400	Ja	10
Cognitieve Neurowetenschap	400	Ja	10
Cognitieve Ergonomie	400	Ja	10
Cognitief-intellectuele ontwikkeling	400	Ja	10
Gezondheidspsychologie	400	Ja	10
Klinische Neuropsychologie	400	Ja	10
Psychopathologie, Diagnostiek en Behandeling	400	Ja	10
Sociaal-emotionele ontwikkeling	400	Ja	10
Veldonderzoek	400	Ja	5

Art. 2.c. De keuzevakruimte van 30 ec kan besteed worden aan vakken die de opleiding zelf biedt (zie art.2.b) of aan vakken die bij een andere wetenschappelijke opleiding aangeboden worden. Keuzevakken kunnen het niveau hebben van 100, 200, 300 of 400. Studenten dienen van de 30 studiepunten aan keuzevakken tenminste 5 van deze studiepunten van ten minste niveau 300 te behalen.

Bijlage 2. Minoren aangeboden door het Instituut Psychologie

De dynamiek van groepen en besluitvorming

1. Inleiding in de Psychologie 5 EC
2. Groepsdynamica 5 EC
3. Culture and Diversity at Work 5 EC
4. Emotion and Cognition 5 EC
5. Sociale en Organisationspsychologie 5 EC
6. Psychologie van de Consument 5 EC

Onderdelen 4 en 6 kunnen pas gevolgd worden na afronding met een voldoende resultaat van onderdelen 1 en 2

Psychologie van gezondheid en ziekte

1. Inleiding in de Psychologie 5 EC
2. Pers., Klinische en Gezondheids Psychologie 5 EC
3. Emotion and Cognition 5 EC
4. Seksuologie 5 EC
5. Cultural Aspects of Health and Health Care 5 EC
6. Psychology of Abnormal Behaviour 5 EC

Onderdelen 4, 5 en 6 kunnen pas gevolgd worden na afronding met een voldoende resultaat van onderdelen 1 en 2

Mind and Brain

1. Inleiding in de Psychologie 5 EC
2. Aandacht: Theorie en Praktijk 5 EC
3. Neurocognitie en Kunstmatige Intelligentie 5 EC
4. Emotion and Cognition 5 EC
5. Consciousness 5 EC
6. Cognitieve Psychologie 5 EC

Onderdelen 3, 4 en 5 kunnen pas gevolgd worden na afronding met een voldoende resultaat van onderdelen 1 en 2

Ontwikkeling van baby tot jongvolwassene

1. Inleiding in de Psychologie 5 EC
2. Developmental Psychopathology 5 EC
3. Ontwikkelings en Onderwijspsychologie 5 EC
4. Child and Adolescent Psychiatry 5 EC
5. Sociaal-emotionele Ontwikkeling 10 EC

Onderdelen 4 en 5 kunnen pas gevolgd worden na afronding met een voldoende resultaat van onderdelen 1 en 2.

Bijlage 3. Cursussen aangeboden door het Instituut Psychologie in het kader van een interdisciplinaire minor

Interdisciplinaire minor Brain and cognition

Titel	Niveau	studiepunten	administratiecode
Introductie in de linguïstiek en in de neurocognitieve psychologie	200	5 EC gedeeltelijk	BC002
Brain and Cognition in Older Adults	300	1 EC	BC004
Emotion and the Brain	200	1 EC	BC005
Cognitive Development and the Brain	200	1 EC	BC006
Psycho- en neurolinguïstiek	300	2 EC gedeeltelijk	BC007
Minor Project Brain and Cognition	300/400	15 EC	BC010

Interdisciplinaire minor Multiculturele samenleving

Titel	Niveau	studiepunten	administratiecode
Culture and Diversity at Work	300	5 EC	PB33040
Cultural Aspects of Health and Health Care	300	5 EC	PB33020
Verwerving en verwerking van Taal in een Meertalige Samenleving	300	5 EC	PBMC01

Bijlage 4

Het instituut Psychologie verzorgt in het premastertraject het onderwijsonderdeel Preparatory Statistics. Dit onderwijsonderdeel maakt geen deel uit van de bacheloropleiding.

Preparatory Statistics	300	PPREP	5
------------------------	-----	-------	---